UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Dipòsit digital de documents de la UAB

This is the **accepted version** of the journal article:

Mas Parera, Maria Teresa. «L'escola que volem a partir del projecte psicomotor que desenvolupem». *Guix infantil*, Vol. 84 (2016), p. 33-35

This version is available at https://ddd.uab.cat/record/329451

under the terms of the BY-NC-ND license.

L'ESCOLA QUE VOLEM A PARTIR DEL PROJECTE PSICOMOTOR QUE DESENVOLUPEM

Maite Mas Parera

L'educació psicomotriu és un pilar del projecte educatiu de la nostra escola. Sistematitzem l'educació psicomotriu en activitat de l'escola amb un espai i amb un temps per a la pràctica psicomotriu. A llarg dels primers anys de vida, aquesta experiència corporal permet que emergeixin més fàcilment les diverses funcions cognitives i motrius clau per al desenvolupament.

PARAULES CLAU: educació infantil, desenvolupament, educació psicomotriu, joc motriu.

Sistematitzar la pràctica psicomotriu

Fa vint anys que la nostra escola es va interessar per incloure l'educació psicomotriu al seu projecte i que va demanar l'assessorament a la Margaret Colomer, mestra i psicomotricista, perquè ens ajudés a organitzar una psicomotricitat adaptada a les necessitats del primer cicle d'educació infantil i a les característiques del nostre centre.

L'escola disposa d'una sala polivalent de tan sols vint metres quadrats al pis superior que utilitzem per fer-hi psicomotricitat, i també tenim una persona formada en educació psicomotriu per conduir les sessions juntament amb l'educadora de cada aula.

La nostra proposta d'educació psicomotriu es fonamenta en una pedagogia activa i parteix dels principis següents: respecte per la personalitat de cada infant i dels seus interessos particulars; acció educativa basada en la vida; activitat de les criatures com a punt de partida de tot coneixement i relació, i el grup com a cèl·lula base d'organització social i de coneixements.

Des d'aquesta perspectiva, l'educació psicomotriu se situa en l'anomenada educació integral, que mira d'aconseguir una veritable relació educativa que afavoreixi la disponibilitat corporal, la relació amb el món i els objectes i amb la societat.

Una educació integral construïda en termes de dinàmica de la persona i de l'acció tracta, doncs, de tenir en compte l'infant des d'una perspectiva global, donant importància a l'experiència viscuda per damunt de qualsevol altra, tal com planteja Aucouturier (2004).

El nostre equip pedagògic ha tingut clar, de bon començament, que l'educació psicomotriu havia d'estar sistematitzada en la vida de l'escola, per tant, tots els nens i les nenes gaudeixen d'un espai i d'un temps per realitzar la pràctica psicomotriu. Aquesta sistematització és important per constatar els beneficis a nivell de desenvolupament, sobretot a les àrees

cognitiva i motriu, atès que hem pogut corroborar significativament que aquesta experiència corporal, durant els primers anys de vida, nodreix de continguts emocionals i afectius, la qual cosa permet que emergeixin més fàcilment les diverses funcions cognitives i motrius clau per al desenvolupament de l'infant (Mas, Castellà i Alba, 2013).

En aquestes primeres edats, hi constatem que la manera bàsica que tenen les criatures d'expressar-se és el cos —el comportament motor, el gest, la posició, l'espontaneïtat de moviments i de desplaçaments, etc.— per damunt de les paraules.

Sistematitzar la pràctica psicomotriu afavoreix la formació d'estructures cognitives d'atenció, memòria, percepció i llenguatge, així com la interpretació de nocions d'espacialitat, temporalitat, velocitat, etc., al mateix temps que el moviment esdevé més autònom i conscient a través de l'expressió i del llenguatge.

Des d'aquesta perspectiva, l'escola contempla l'educació psicomotriu plantejada des d'una pedagogia activa, flexible i crítica, i pondera el moviment per millorar el desenvolupament de les capacitats intel·lectuals, afectives i socials de les criatures.

En la pràctica

Al llarg de les sessions psicomotrius, la nena i el nen viuen el plaer de jugar desenvolupant tot un ventall d'expressions, tenen la possibilitat de gronxar-se, de rebolcar-se per terra, de lliscar damunt de plans inclinats, de llançar-se sobre el material tou i també córrer, saltar i riure, però també poden construir, crear i imaginar amb els coixins, les cordes, les fustes, per després destruir-ho tot. Poden disfressar-se, atacar, jugar i descansar, esperar, observar i descobrir. Per tant, s'entén el desig de la criatura de tornar a l'aula de psicomotricitat, «a psico», com en diuen ells, i l'espera alegre i ansiosa de la propera sessió. És un joc lliure, acompanyat de la seva educadora i de la psicomotricista, que mostra una actitud espontània que es desenvolupa i que s'organitza progressivament a partir dels objectius posats a disposició dels infants. Es tracta d'un joc sense argument imposat, de manera que permet utilitzar la imaginació lliurement.

Per proporcionar aquests beneficis a l'infant, cal posar en marxa dues estratègies o dispositius: l'espacial i el temporal.

L'espai

L'espai queda configurat per la distribució de la sala de psicomotricitat en diferents zones i amb materials diversos que ajuden les criatures a realitzar el seu propi itinerari maduratiu. Aquests materials són afavoridors dels diferents aspectes de l'expressivitat motriu en funció de les diverses etapes evolutives. Així, la sala es divideix en dos espais:

- Un lloc per a l'expressivitat motriu, que afavoreix la representació mitjançant la relació que l'infant estableix amb l'espai, amb el material i amb el seu propi cos (matalassos

col·locats per terra de mides i gruixos diferents, balancins de goma, llocs de salt, tobogans i escales d'escuma i de fusta, coixins, blocs de goma escuma, etc.).

- Un lloc per a l'expressivitat plàstica i el llenguatge. Aquesta zona comporta deixar de banda el moviment, per afavorir la representació per mitjà del dibuix, el modelatge, la construcció i el llenguatge (llapis, pintures, blocs de fusta, etc.).

El temps

Dediquem una sessió setmanal a l'educació psicomotriu, però, a les aules d'1 a 2 anys, la sistematitzem i hi fem dues sessions setmanals.

Per reflexionar

Si bé, com indica Berruezo (1996), a França s'ha aconseguit reglamentar els estudis de psicomotricitat de manera oficial, al nostre país això encara no ha passat, perquè hi persisteix encara una concepció instrumental del cos i solament s'hi reconeix la figura del psicomotricista en l'àmbit terapèutic o reeducatiu. La psicomotricitat com a metodologia d'intervenció educativa, sobretot a l'educació infantil, està en un procés interessant de sistematització que esperem que ens porti definitivament al reconeixement de la importància que té per al desenvolupament de la mainada i per a l'educació global de les persones.

Referències bibliogràfiques

AUCOUTURIER, B. (2004): Los fantasmas de la acción. Barcelona. Graó.

BERRUEZO, P.P. (1996): «Psicomotricidad en España». Psicomotricidad: Revista de Estudios y Experiencias, núm. 53, p. 57-65.

MAS, M.T.; CASTELLÀ, J.; ALBA, A. (2013): «Efectos de desarrollo en la práctica psicomotriz sobre la atención en la primera infancia». RECA 9. Reunió Científica sobre Atenció (Palma de Mallorca, 9-10 maig). Palma de Mallorca. Universitat de les Illes Balears.